

PARÁZSLÓ SPANGLIK A FÜLBEN

MOTTO:

*Ad pulchritudinem tria requiruntur
integritas, consonantia, claritas.*

THOMAS AQUINAS

Most már békében élhetnék, már mindent megcsináltam, amit meg lehetett és meg kellett tennem, de az olvasóim és az emberek, akik leveleikkel zaklatnak, nyugton hagynak talán? Épp ellenkezőleg, most, amikor már teljesen kivagyok, levelekkel bombáznak, és olyan dolgokat mesélnek sör mellett, amelyek nemcsak dühítenek éjszakánként, hanem egyenest az örületbe kergetnek... úgylátszóan újra befogom magam a rönkjeim elé, bevonszolólok a hozzám láncolt fatörzseket a színbe, nekiveselkedem döntött tönkjeimnek úgy, ahogyan az erdei munkások lovaikkal vontatják és szállítják a fatörzseket, ezek a lovak két évig ha bírják, mert az erdőben, a hegyoldalon fenyeget a veszély, hogy a törzsek magukkal rántják a lovakat is, és eltörik a lábukat... ahogyan mondták, a fafuváros lova nemigen húzza tovább két évnél... És Petr, a Pillangó, aki fiatalokként megölt egy rendőrt, Leopoldovban ült, ahol az

egyetlen nő Mária Terézia volt, akinek a szobra a fegyház udvarán állt, az én Pillangóm azt mesélte, bár jobb lett volna nem mondania, mert azóta sem tudom lehunyni a szememet, hogy amikor a többi fegyencsel dolgozott az erdőn, látta, hogy az egyik lovacska már nem birkózott meg a tönkökkel és rönkökkel, és hogy amikor a lovacska már nem tudta vagy nem akarta... akkor az egyik elítélt belenyomott a ló fülébe egy égő spanglit... a ló pedig nemcsak hogy vadul húzni kezdett, és a rönköket a hegytetőig vontatta, de örületében akár a dupláját is fölhúzta volna...

Amikor a Tigrisbe érek, úgy ki vagyok a kerskói tartózkodástól, a macskák etetésétől és a köszvényemtől, hogy lerogyok a Nagy Agancs alatti padra, és jöjjön önnön ürességem csúcsa... de ifjak jönnek, és beszélgetést akarnak velem készíteni, vagy hogy elhozták nekem a művüket, csak néhány száz oldalt, és mondjak róla véleményt egy hónap alatt... én pedig kérlelem őket, és aztán szitkozódok, pokolba küldöm őket, mire azt vágják a fejemhez, hogy ez kötelességem, ezért vagyok író... olykor persze magamból kikelve elkergetem őket, és akkor távoznak, és tele vannak haraggal, és néha könnyekig megbántódnak... Én meg ilyenkor, amikor végre nyugtom lehetne, akkor önkezemmel belenyomom a fülembé, mert valaki a fülembé tette az égő

spanglit, és tovább vonzsolom nemcsak azt, amit az olvasók írnak és mesélnek nekem, hanem ami fölremlik a múltból, vonzsolom tovább rönkömet, életem kidöntött tönkjét...

Az egyik grafomán azok közül, akiket a pokolba küldtem azzal, hogy holtfáradt, magányos özvegyember vagyok, később azt írta nekem, hogy magány ellen azt javasolja, küldjek neki nyolcvanezret vagy fogadjam örökbe. Viccnek vettem, és elhajtottam a levelet. Egy másik skriblert szintúgy gorombán elhajtottam, mire ezt írta: *Uram, nyilván nem fog rám emlékezni, akárcsak a saját szavaira. Természetesen nem kell emlékeznie, megelégszik azzal, ha panaszkodhat, hogy zaklatják, persze. És én nem vonom kétségbe. Szeretem önt, ahogyan senki sem. Ha nem hiszi, az a maga dolga, amint az is, hogy egyedül marad. Jelenleg a konyhában fekszem és várom, hogy fölbredjen, merthogy aludni ment, de amikor fölbred, megszorítom a kezét... Itt a címem, ez ugyanis én magam vagyok, ez a cím, senki sem több, mint a címe, és ha valaki mást mond, az hazudik. Darabokra akarja tépni ezt a levelet? Ám tegye, de rögtön... Egyébiránt meg jól jegyezze meg, én semmit sem bocsátok meg magának...* Ezt a levelet hányavetin olvastam, belecsúsztattam valamelyik könyvbe, és tovább hazardíroztam fiatal emberek türelmével, akik megrögzöt-

ten azt képzelik, hogy olyan írók vagy olyanok lesznek, mint én...

Míg el nem jött a nap, amikor elhamvasztották Lopatka barátomat és kritikusomat, azon a napon kaptam egy táviratot... *Jöjjön '93. 7. 7-én szombaton a rožnovi autóbushoz... a Florenc pályaudvaron 8.25-kor várjon kérem... Macháček.* Én pedig újra meg újra elolvastam a táviratot, és éjjel verejtékeztem és félttem, hogy ez egyike lesz azoknak a megsértett és megalázott íróknak, akiket elutasítottam. És akkor keresni kezdtem azt a bizonyos levelet... amelynek a befejezése megragadt a fejemben... *Egyébiránt meg jól jegyezze meg, én semmit sem bocsátok meg magának...* sőt eszembe jutott az a levél is, amelyet elhajítottam... hogy a magány ellen legjobb, ha örökbe fogadom a levél szerzőjét, vagy ajándékozok neki nyolcvanezret... És egész éjjel mondatok és képek kergették egymást képzeletben, ahogyan megérkezik a pokolba küldött író, és megöl... ha pedig nem megyek ki az autóbushoz, akkor Macháček megvár valahol, és bevégzi, amit a fejébe vett, tehát lesz, ami lesz, várni fogom a Florencre érkező busznál, hogy megismerjem és megtudjam a soromat. Így hát átverejtékeztem a péntekről szombatira virradó éjszakát, és figyeltem a vekkeremet, el ne késsem, a gyilkosság valahány módját át-

gondoltam, és irtózatos rettegés kerített hatalmába, kétszer elmentem megnézni, mikor indul a buszom a Sokolníky megállóból a Florencre, mindkétszer ugyanaz volt kiírva, 7.25-kor, a földalatti Julius Fučík állomásra, és aztán két megálló a Florenc... és ott feltámolyogtam az érkezési peronra, a végtagjaim fölmondták a szolgálatot... Azt kezdtem hinni, hogy ha az érkezik esetleg, aki azt ajánlotta, hogy a magányom ellen az egyetlen... ha örökbe fogadom... hogy eleve bőrröndökkel száll le, hogy beköltözzék hozzám...

És az égő spangli fölhatolt a fülemben, és fölizította a már amúgy is nyomorult agyamat, és a nemlétről gondolkodtam. A szárítókötélről a fürdőszobában, és a hózentróglíkról a kerskói fogason, de elhessentettem őket. Hurrá!

Rettegve ültem a padon, a forgalmistát már másodszor kérdeztem meg, ide érkezik-e a rožnovi busz. És akkor végre begördült, elkezdődött a kiszállás, tekintetemet a busz kinyílt ajtajára szegeztem... És akkor megpillantottam... egy fiatal férfi volt az, mint egy focista, haja közepén elválasztva, a füle mögé fésülve... gyöngéd pillantása, mint egy borjúé, és félnék, akár egy szűzlány. Legalább száznyolcvanöt magas, csontos kéz, tipikus falusi... és így szólt hozzám... Látni akartam magát, úgyhogy eljöttem... Mire én, hogy köszvényem van, eltámolygok a padig... és akkor ül-

tünk, mondom, bizonyára örül majd Prága szépségeinek... Mire valahány javaslatomra ugyanazt válaszolta... Nem, én csak azért jöttem, hogy lássam magát... És akkor ültünk a florenci büfé napernyője alatt, és éreztem, hogy ájulás környékez, a fiatalember hozott nekem egy sört, tízes bránikit, azután esni kezdett, és elmesélte, hogy szakács a Motorestnél, valahol az autópályánál Rožnov után, hogy nős, de csak és kizárólag rám gondol, mert szeret engem, hogy csak és kizárólag látni akar, ha szeretném, délután visszautazik, és addig írja a naplóját valamelyik padon... mire én, hogy Prága mégiscsak gyönyörű, menjen és nézze meg, van ideje... ő pedig megint rákezdi, hogy szeret engem, és hogy csak engem akar látni, és ezzel beéri... Így aztán azt javasoltam neki, hogy kitaxizom Kerskóba, ha akar, velem jöhet és nézhet engem ott, de amikor otthon vagyok kerskói magányomban, akkor csak hallgatok... Bólintott, hogy legalább nem zavarom, miközben néz engem... Úgyhogy eltaxiztunk Kerskóba, ő rám függesztette tekintetét, éreztem is hátulról, hogy a tarkómat fürkészi, éreztem gyöngéd pillantását, és nem akartam létezni többet ezen a világon... És Horní Počernicében vettem marhahúst a Vojvodáékhoz címzett mézárszéknél, a taxi ötszáz koronába került, és a fiatal férfi segített, már támogatnia kellett, cserbenhagyott a lábam, és a

házban öszeestem, és ő ült a széken és csodálatos pillantással nézett... aztán megkértem... ha tanult szakács, darabolja már össze a marhahúst, és kitámolyogtam, és a nyárfák alatt szétöntöttem a macskáknak a zsömlés tejbeaprítóst. Amikor is a költő és szakács, aki szép szeleteket vágott a marhahúsból és eligazgatta egy tálon, majd egyetértéssel elvitte a meisseneni tálát az asztalhoz, megkérdezte... megsimogathatom őket? Mondom... az egyetlen, aki hagyja, hogy simogassák, az Cassius, és ő is csak nekem, a többi macska félvad, nem engedi, hogy hozzáérjenek... És a költő leguggolt, és én holtra váltam, ő, akiről azt gondoltam, hogy gyilkolni jött, odanyújtotta a tenyerét, és a félénk Narancs lehunyta a szemét, és beleduccantott nyitott tenyerébe... és aztán még egyszer és még egyszer... És mindez, amit láttam, égő spangliként hatolt nemcsak a fülembe, hanem ácskapocsként fúródott a hátamba, hogy majdnem belebénultam. Így üldögéltünk a rožnovi költővel és szakáccsal két órácskát, azután átjött szomszédom, Eliáš, hogy megy a Forrás vendéglőbe, és elvinne bennünket. Így vendégem velünk tartott, és megkérdezte, mikor megy a prágai busz, azután sört ivott és ült és hallgatott és nézett engem, hisz tulajdonképpen ezért jött... Aztán éppenhogy elértük a buszt a poděbrady-prágai főúton, én az autó hátsó ülésén ültem a

kisablaknál, és amikor Eliáš szomszédom megfordult az autóval, költőm és szakácsom futott a kocs mellett, és hatalmas, falusi mancsát az ablakhoz szorította, én ugyanígy tettem a másik oldalon, és így fogtunk tenyeret egymással egészen addig, amíg megérkezett az autóbúsa... aztán a költő és szakács állt a busz peronján és integetett nekem, és én a halál torkában voltam.

P. S.

Amikor értesültem az újságból, hogy a Cseh Író Kiadó irodalmi Nobel-díjra javasolt, mintha párászló spanglit nyomtak volna a fülembé, éppen úgy éreztem magam, mint amikor nymburkiak érkeztek, hogy a város díszpolgárává akarnak avatni, és a gimnáziumot Bohumil Hrabalról neveznék el, és akkor udvariatlanul elküldtem őket a pokolba, mert népszerűségem egészen az agyáig hatoló izzó spangli... de! Végül megembereltem magam, és a kerskói sparheltban elégettem nemcsak a feleségem szárítókötelét, de a lógó hózentróglikat is...

Kersko, 1993. július 25. vasárnap

Cassius két hónap után beugrott hozzám az ablakon, elterült a karosszékben, és szerelmes szemmel bámul rám.

KISS SZEMÁN RÓBERT FORDÍTÁSA